

Pavasario siurprizai šeimoms

Jolanta RAMONIENĖ, „Šeimos instituto“ vadovė

Pavasario pabaigoje gausu su šeima susijusių švenčių. Tai Pasaulinė gyvybės diena, Motinos diena, Tarptautinė šeimos diena. Atrodo, tokiu metu visų mintys ir darbai turėtų būti nukreipti į pagarbos ir padėkos šeimai rodymą, šeimos stiprinimą. Ar taip vyko ir šįmet?

Kaip vieną didžiausių pavasario „siurprizų“ šeimoms įvardiju socialdemokratų siekį pakeisti visuomenės santvarką. Perskaičius socdemų pasiūlytą Seime atstovaujамų partijų susitarimo *Dėl žmogaus teisių ir laisvių apsaugos Lietuvoje* projektą, negalėjau patikėti – ne jau partijoje dauguma taip mąsto? Pateiksiu keletą prieštarų pasiūlymų, kurie iš esmės keičia požiūrį į gyvybę ir šeimą.

Projekte siūloma partijoms susitarti, kad „žmogaus teisė į gyvybę apima jo teisę į eutanaziją“ ir „palaikyti teisės aktus, įteisinančius šią galimybę“, kad „žmogaus teisė į kūno neliečiamybę apima moters teisę į nėštumo nutraukimą iki įstatymų nustatyto nėštumo laikotarpio“ ir todėl politikai „įsipareigoja į šią teisę nesikėsinti“. Siūloma susitarti dėl teisės kurti šeimą ir teigiama, jog valstybė turi pripažinti „visas šeimos formas, kurios neprieštarauja Konstitucijai“, o partijos turi įsipareigoti „nesiimti jokių veiksmų siekiant siaurinti dabar Konstitucijoje įtvirtintą šeimos sampratą“. Be to, „valstybė negali diskriminuoti žmonių išskeldama vieną šeimos modelį kaip viršesnę prieš kitus“.

Siūlomas susitarimas turėtų galioti artimiausią *penkmetį* (!) „neatsižvelgiant į rinkimų ciklus, kampanijas, rezultatus ir politinės valdžios pasikeitimą“. Per šį laikotarpį numatomas kryptingas „žmogaus teisių gynimo srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimo didinimas“, socialinė reklama, skirta žmogaus teisėms skatinti, renginių žmogaus teisių tematika organizavimas Lietuvos regionuose.

Ar tai bandymas netiesioginiu būdu padaryti tai, kas nepavyksta einant tiesiu keliu? Seime iki šiol nepavyksta priimti šias nuostatas įteisinančių įstatymų. Ar dabar inicijuojant nacionalinį susitarimą bandoma šias mirties kultūrą skleidžiančias nuostatas padaryti visuotinai priimtinas?! Ar tikrai siekiama lygybės visuomenėje, jei tai, kas skirtinga, siūloma traktuoti vienodai?

Tuo metu Seime antrus metus vilkinamas Konstitucijos pakeitimo, kuriuo siekiama įtvirtinti, jog šeima kyla iš santuokos ir iš motinystės bei tėvystės, svarstymas. Tai sudaro palankią terpę ne tik siūlomam susitarimui, bet ir partnerystės įteisinimo pastangoms. Iškalbingą žinią mums siūnčia Teisės ir teisėtvarkos komiteto svarstymų dėl partnerystės įteisinimo rezultatai. Nė vienas komiteto narys nepasisakė, kad partnerystės įteisinimas neprieštarauja Konstitucijos 38 str. nuostatomis. Tačiau remiantis tuo, kad daugiau buvo susilaikiusių, nei išreiškusių aiškia nepritarimo poziciją, bendra komiteto išvada palanki partnerystei įteisinti!

Netylėkite! Nelaukite, kol „žmogaus teisių gynėjai“ sukurs naujų visuomenės gyvenimo taisyklių. Žinoma, galime tikėtis, kad partijų susitarimai dūlės stalčiuose, o nepriimtini įstatymų projektai „užstrigs“ svarstant begalę pataisų, kaip nutiko su šeimų stiprinimo pasiūlymais. Tačiau dar ne taip seniai atrodė neįtikėtina, kad Airijoje bus įteisintos vienašalės „santuokos“, o gegužės pabaigoje pasaulį apskriejo žinia, kad Airija tapo pirmąja šalimi, referendumu įteisinusia tos pačios lyties „santuokas“!

Dar keletas įžvalgų apie du Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos „siurprizus“ šeimoms. Ministerija kasmet skelbia šeimoms atstovaujančių ir su šeimomis dirbančių organizacijų konkursą. Šįmet konkursas paskelbtas taip vėlai, kad laimėtojai turės mažiau nei pusmetį veiklos vykdyti. Negana to, nuspręsta į tą patį konkursą įtraukti ir vaikų vasaros poilsio organizavimą įvardijant tai kaip prioritetą! Gal kitąmet šiame konkurse bus numatytas vaikų darželių stygiaus problemos sprendimas?! Ar šeima yra toks savaime suprantamas gėris, kad jos nereikia atstovauti? Nereikia remti ir stiprinti nevyriausybinių šeimų organizacijų, kaip tai daroma lygių galimybių ar žmogaus teisių gynimo srityse?

SADM suburtos darbo grupės dvejus metus rengtas Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (VTAPI) naujos redakcijos projektas balandį pagaliau pateiktas Seime. Tarp tėvų šis projektas vadinamas *vaiko apsaugos be šeimos arba tėvų gąsdinimo* įstatymu. Tam pagrindą suteikia jau pirmieji įstatymo straipsniai, kuriuose vaikas ir šeima išskiriami kaip atskiri subjektai. Naujoje įstatymo redakcijoje nebeliko ir skyriaus, skirto šeimai, o daug dėmesio skirta atvejams, kai šeimoje vaiko teisių nepavyksta užtikrinti ir jomis tenka rūpintis atskyrus vaiką nuo šeimos. O juk valstybės prioritetas turėtų būti vaikų teisių užtikrinimas šeimose.

Tad kaip turėtume elgtis?

Tiesiog priimti tokius „siurprizus“ ar pasirengti adekvačiai atsvarai? Siūlau ypač atkreipti dėmesį į Jūsų interesams atstovaujančias ir juos ginančias nevyriausybines organizacijas, dirbančias su šeimomis. Dalykitės informacija, įsitraukite į organizacijų veiklą, prisidėkite savo profesiniais gebėjimais, remkite savanorišku darbu, patirties perdavimu, daiktais ir pinigais, dalyvaukite šeimų renginiuose. Kiekvienas Jūsų galite tikrai daug nuveikti!